

Elin Jones AS
Y Llywydd a Chadeirydd y Pwyllgor Busnes
Senedd Cymru
llywydd@senedd.cymru

09 Chwefror 2021

Annwyl Elin,

Ysgrifennaf atoch i ddarparu rhagor o wybodaeth am sut y mae Llywodraeth Cymru yn rhagweld y dylai busnes y Senedd fynd yn ei flaen yn ystod y cyfnod cyn yr etholiad ac y byddai arfer y pwerau o dan adrannau 5 a 6 o Fil Etholiadau Cymru (Coronafeirws) yn gweithio'n ymarferol.

Busnes y Senedd yn ystod y cyfnod cyn yr etholiad

Mae'r Pwyllgor Busnes wedi cytuno na ddylid galw'r Senedd yn ôl yn ystod y cyfnod cyn iddi gael ei diddymu ond ar gyfer busnes yn ymwneud â:

- penderfyniadau brys a sylweddol sy'n gysylltiedig â'r Coronafeirws; neu
- gohirio etholiad y Senedd.

Byddai o gymorth i'r Pwyllgor Busnes drafod sut i ymdrin â datblygiadau brys a sylweddol eraill o'r math a welodd y Senedd yn cael ei galw yn ôl yn ystod y cyfnod cyn yr etholiad cyn etholiad 2016.

Wrth ofyn am alw'r Senedd yn ôl, byddem yn ymwybodol o gydbwyso'r angen i Lywodraeth Cymru gael ei dwyn i gyfrif am benderfyniadau gan y Senedd gyda'r cyfle y byddai craffu'n ei ddarparu i Aelodau na fyddai ar gael i ymgeiswyr eraill.

Byddem yn croesawu barn y Pwyllgor Busnes am ymdrin â rheoliadau. Yn ystod y cyfnod cyn yr etholiad ni fydd gofyniad ffurfiol ar gyfer craffu gan y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad (gan fod yr amserlenni ar gyfer adrodd yn cael eu rhewi yn ystod y Toriad) nac am gytundeb y Senedd yn ystod y cyfnod hwnnw i reoliadau a wneir o dan y weithdrefn gadarnhaol "gwnaed".. Mater i'r Senedd a'r Llywodraeth nesaf fyddai ystyried, yn union ar ôl yr etholiad, y trefniadau ar gyfer cymeradwyo rheoliadau o'r fath cyn iddynt syrthio'n awtomatig. Er hynny, mae'r cydbwysedd rhwng craffu a thegwch etholiadol hefyd yn berthnasol yma. Gallai ystyried rheoliadau yn ystod y cyfnod cyn yr etholiad ofyn am drefniadau hyblyg gan gynnwys atal y Rheolau Sefydlog dros dro o bosibl, er mwyn caniatáu i gynnyg gael ei drafod heb rybudd dyledus.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Byddwn yn cyhoeddi ein canllawiau cyn-etholiadol ar gyfer gweision sifil Llywodraeth Cymru cyn gynted â phosibl, ond hoffwn eich sicrhau y bydd yr egwyddorion sylfaenol yn aros yr un fath ag ar gyfer etholiadau blaenorol. Bydd newidiadau'n cydnabod ac yn adlewyrchu amgylchiadau penodol y pandemig. Mae'n annhebygol y bydd manylion y canllawiau yn dylanwadu'n sylweddol ar ystyriaethau'r Pwyllgor Busnes a Chomisiwn y Senedd y tu hwnt i'r manylion yr ydym eisoes wedi'u cadarnhau ynghylch ymdrin â gohebiaeth.

Mae'n bwysig bod yr Aelodau ac ymgeiswyr yn cael eu trin mor gyfartal â phosibl yn ystod y cyfnod cyn yr etholiad. I'r perwyl hwnnw, rydym o'r farn na ddylid cyflwyno Cwestiynau Ysgrifenedig yn ystod y cyfnod hwnnw.

Pŵer Adran 5 – gohirio etholiad y Senedd am hyd at chwe mis

O dan adran 5 o'r Bil, caiff y Prif Weinidog gynnig gohirio etholiad y Senedd. Ac eithrio o dan yr amgylchiadau mwyaf eithafol, rhagwelaf y bydd y Prif Weinidog a'n swyddogion yn cynnal deialog barhaus â chi a'ch swyddogion yn gyfrinachol, i atodi'r diweddariadau rheolaidd yr wyf wedi cytuno i'w darparu i'r Senedd, fel na fydd arfer y pŵer hwn yn peri syndod.

Mae'r Prif Weinidog yn bwriadu parhau i gynnig sesiynau briffio rheolaidd ar gyfer arweinwyr y prif wrthbleidiau yn y Senedd, drwy gydol y cyfnod cyn yr etholiad, a bydd yn eich gwahodd i'r rhain. Byddai hyn yn rhoi i chithau a'r Prif Weinidog ddarlun clir o ymateb tebygol pleidiau eraill i gynnig i ohirio'r etholiad (ac felly'r tebygolrwydd y byddai'n cyflawni'r uwchfwafrif) cyn i chi gyflwyno unrhyw gynnig i bennu dyddiad newydd.

Fel yr wyf wedi dweud wrth y Senedd eisoes, hoffem allu gwneud penderfyniad mewn ffordd amserol a byddem yn gobeithio y byddai unrhyw argymhelliad gan y Prif Weinidog i ohirio'r etholiad yn cael ei wneud cyn toriad y Pasg. Mae ein proses adolygu tair wythnos ar gyfer rheoliadau Coronafeirws yn cynnwys ystyried cyd-destun iechyd y cyhoedd ar gyfer yr etholiad, a byddwn hefyd yn alinio'r broses o wneud penderfyniadau i'r graddau sy'n bosibl gyda'r pwyntiau penderfynu allweddol ar amserlen yr etholiad gan gynnwys yr hysbysiad etholiad, yn ogystal â gwneud penderfyniadau mewn manau eraill yn y DU. Ond, wrth gwrs, rhaid inni baratoi hefyd ar gyfer gwneud penderfyniad yn nes at y diwrnod pleidleisio os bydd angen hynny.

Os bydd y Prif Weinidog yn penderfynu arfer y pŵer, ei fwriad yw y byddai'n ysgrifennu atoch, gan roi manylion ei ystyriaethau o ran y sefyllfa iechyd y cyhoedd, yr heriau sy'n gysylltiedig â gweinyddu'r etholiad, a'r effaith ar bleidleiswyr, gan amgáu cyngor ar wahân gan Brif Swyddog Meddygol Llywodraeth Cymru, a nodi'r cyfnod a ffefrir ar gyfer cynnal y bleidlais a ohiriwyd. Byddai'r Prif Weinidog ar yr un pryd yn gosod Datganiad Ysgrifenedig yn amgáu'r un wybodaeth.

Mater i chi wedyn fyddai penderfynu a ddylid galw'r Senedd yn ôl neu beidio a rhoi cynnig i'r Aelodau yn gofyn am gytundeb i chi bennu dyddiad newydd ar gyfer y bleidlais. Pe bai cytundeb uwchfwafrif yn cael ei sicrhau, byddai dyletswydd arnoch i osod datganiad. Pe na bai cytundeb uwchfwafrif, gallech benderfynu cyflwyno cynnig newydd i'r Senedd; ni fyddai hyn yn gofyn am ymyrraeth newydd gan y Prif Weinidog er y byddem, wrth gwrs, yn hapus i'ch helpu mewn unrhyw ffordd i ystyried yr opsiwn hwn.

Mae'n bwysig bod y Pwyllgor Busnes yn trafod cynllunio wrth gefn ar gyfer sefyllfa lle y byddai rhagor o wythnosau eistedd ar gael i'r Bumed Senedd, ac i ddod i gytundeb ar y math o fusnes a allai gael ei gynnal yn ystod y cyfnod hwnnw. Byddwn yn ddiolchgar pe gallai ein swyddogion gydweithio i baratoi cyngor pellach i'r Aelodau ar hyn.

Pŵer Adran 6 – amrywio dyddiad etholiad y Senedd ymhellach

O dan adran 6 o'r Bil, gallwch gynnig dyddiad newydd ar gyfer yr etholiad sydd yn fis yn gynharach neu'n hwyrach na dyddiad yr ydych wedi'i bennu o dan adran 5. Os byddwch yn cynnig hyn, bydd Llywodraeth Cymru yn cydgysylltu â Phalas Buckingham ynghylch y proclamasiwn sydd i'w wneud gan Ei Mawrhydi yn diddymu'r Senedd ac yn ei gwneud yn ofynnol i'r etholiad gael ei gynnal ar y dyddiad newydd. Bydd geiriad y cynhyrchiad yn seiliedig ar yr hyn sydd i'w nodi yng Ngorchymyn Senedd Cymru (Breinlythyrau a Phroclamasiynau) 2021 arfaethedig.

Bydd Llywodraeth Cymru yn trefnu i'r proclamasiwn y cytunir arno gan Ei Mawrhydi gael ei basio o dan y Sêl Gymreig cyn gynted â phosibl, a'i gyhoeddi yn y Gazettes; wrth gwrs, bydd angen inni gydgysylltu'r trefniadau ar gyfer cyfathrebu ehangach â'r Aelodau, y rhai sy'n ymwneud â'r etholiad a phobl Cymru.

Rydym yn cynnal trafodaethau gyda Phalas Buckingham am yr agweddau ymarferol a byddaf yn darparu rhagor o wybodaeth am unrhyw faterion eraill sy'n deillio o'r trafodaethau hynny fel y bo'n briodol.

Rwyf yn croesawu'r gwaith sy'n mynd rhagddo rhwng ein swyddogion ar y materion hyn a byddwn hefyd yn fodlon eu trafod ymhellach gyda chi'n uniongyrchol.

Rwyf yn anfon copi o'r llythyr hwn at y Prif Weinidog, y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd, ac at y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad. Byddaf hefyd yn gosod copi yn y Senedd.

Yn gywir,

Julie James AS/MS

Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol
Minister for Housing and Local Government